

**"ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO'NALISHLARI" nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026**

CLOTHING DESIGN CREATED IN THE PRÊT-À-PORTER STYLE USING WHEAT TEXTURE

PhD Sadoqat Rahmatova

DSc Zokirjon Erkinov

Student Moxlaroyim Oqyo'lova

Namangan State Technical University

Abstract

This article analyzes the artistic, aesthetic, and constructive features of contemporary clothing designs inspired by wheat texture. The application of natural forms and organic textures in costume design, their influence on compositional solutions, and their role within the concept of ecological design are examined. The study explores the possibilities of creating new design solutions based on the rhythmic structure, color palette, and textural characteristics of wheat ears. Particular attention is given to the integration of biomorphic elements into fashion design and their contribution to innovative and sustainable approaches in the modern fashion industry.

Keywords:

wheat texture, clothing design, biomorphism, texture, costume composition, ecological design, fashion industry, natural forms, artistic design, innovative design.

BUG'DOY FAKTURASIDAN FOYDALANIB PRET-A PORTER USLUBIDA YARATILGAN LIBOSLAR DIZAYNI

PhD.Sadoqat Rahmatova, DSc.Zokirjon Erkinov, talaba Moxlaroyim Oqyo'lova

Namangan davlat texnika universiteti

Annotatsiya. Ushbu maqolada bug'doy fakturasidan ilhomlangan holda yaratilgan zamonaviy liboslar dizaynining badiiy-estetik va konstruktiv xususiyatlari tahlil qilinadi. Tabiiy shakllar va organik teksturalarning kostyum dizaynida qo'llanilishi,

**"ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO'NALISHLARI" nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026**

ularning kompozitsion yechimlarga ta'siri hamda ekologik dizayn konsepsiyasidagi o'rni yoritiladi. Bug'doy boshloqlarining ritmik tuzilishi, rang gammasi va fakturaviy xususiyatlari asosida yangi dizayn yechimlarini yaratish imkoniyatlari ko'rib

Kalit so'zlar: bug'doy fakturasi, libos dizayni, biomorfizm, tekstura, kostyum kompozitsiyasi, ekologik dizayn, moda industriyasi, tabiiy shakllar, badiiy loyihalash, innovatsion dizayn.

Kirish. Bugungi kunda moda industriyasida tabiat elementlaridan ilhomlanish dizaynerlar ijodining muhim yo'nalishlaridan biriga aylangan. Atrof-muhitning tabiiy shakllari, o'simliklarning tuzilishi, ularning rang va faktura xususiyatlari yangi badiiy obrazlar yaratishda muhim manba bo'lib xizmat qilmoqda. Ayniqsa, bug'doy boshloqlari va ularning tabiiy fakturasi kostyum dizaynida o'ziga xos estetik imkoniyatlarni ochib beradi.

Bug'doy qadimdan insoniyat hayoti, farovonlik va barakani ifodalovchi ramz sifatida qaralgan. Uning nozik tuzilishi, ritmik joylashuvi va tabiiy oltinsimon ranglari dizaynerlarga yangi shakllar va dekorativ elementlarni yaratish imkonini beradi. Zamonaviy moda tendensiyalarida ekologik yondashuvning kuchayishi natijasida tabiiy manbalardan foydalanishga bo'lgan qiziqish yanada ortmoqda.

**"ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO'NALISHLARI" nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026**

1-rasm. Bug'doy boshog'i

Bug'doy qadimdan insoniyat hayoti, farovonlik va barakani ifodalovchi ramz sifatida qaralgan. Uning nozik tuzilishi, ritmik joylashuvi va tabiiy oltinsimon ranglari dizaynerlarga yangi shakllar va dekorativ elementlarni yaratish imkonini beradi. Zamonaviy moda tendensiyalarida ekologik yondashuvning kuchayishi natijasida tabiiy manbalardan foydalanishga bo'lgan qiziqish yanada ortmoqda.

2-rasm. Bug'doy boshog'i ijodiy manba sifatida

Tabiatdan olingan fakturalar asosida yaratilgan liboslar nafaqat estetik jihatdan jozibador, balki inson va tabiat o'rtasidagi uyg'unlikni ham ifodalaydi. Shu sababli bug'doy fakturasining dizayndagi o'rganilishi zamonaviy kostyum loyihalashning dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi.

Bug'doy fakturasining badiiy-estetik xususiyatlari. Bug'doy boshoglari o'zining takrorlanuvchi ritmik tuzilishi bilan ajralib turadi. Har bir don va boshog elementining muayyan tartibda joylashishi kompozitsion uyg'unlik hosil qiladi. Dizayn nazariyasida bunday takrorlanish ritm va dinamika yaratishning muhim vositasi hisoblanadi.

Bug'doy fakturasining asosiy estetik jihatlari quyidagilardan iborat:

- Ritmik va takrorlanuvchi kompozitsion tuzilish;
- Organik va tabiiy shakllarning mavjudligi;

**"ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO'NALISHLARI" nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026**

- Oltinsimon, sarg'ish va jigarrang rang gammasining uyg'unligi;
- Harakat va yengillik hissini uyg'otuvchi chiziqlar tizimi;
- Tabiiy ekologik mazmunning ifodalanishi

Dizaynerlar bug'doyning ushbu xususiyatlaridan foydalanib libos siluetlarini yaratishda biomorfik shakllardan foydalanadilar. Boshloqlarning cho'zilgan vertikal ko'rinishi liboslarda nafislik va mutanosiblikni kuchaytiradi. Shu bilan birga, donlarning ketma-ket joylashuvi dekorativ elementlar, aplikatsiyalar va bezak kompozitsiyalarini shakllantirish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Bug'doy fakturasidan ilhomlangan dizayn yechimlari inson ongida tabiatga yaqinlik, ilqlik va tabiiylik hissini uyg'otadi. Shu sababli bunday kolleksiyalar ekologik moda konsepsiyalarida keng qo'llanilmoqda.

Bug'doy fakturasidan foydalangan holda libos shaklini yaratish usullari. Libos dizaynida bug'doy fakturasidan foydalanish bir necha bosqichlarda amalga oshiriladi. Dastlab dizayner tabiiy obyektning strukturaviy xususiyatlarini o'rganadi va ularni stilizatsiya qiladi. Keyinchalik ushbu elementlar kostyum kompozitsiyasiga moslashtiriladi.

Bug'doy fakturasi asosida quyidagi loyihalash usullaridan foydalanish mumkin:

Stilizatsiyalash usuli. Boshloq elementlari soddalashtirilgan grafik shakllarga aylantiriladi. Natijada zamonaviy moda talablariga mos dekorativ kompozitsiyalar yaratiladi.

3-rasm. NamDTU Dizayn (to'qimachilik va yengil sanoati dizayni) 3-kurs talabasi Oqyo'lova Moxlaroyimning bug'doy boshog'I ijodiy manba sifatida bajargan eskizi asosida AI yordamida bajargan ishi

Modul usuli. Bug'doy donalari yoki boshog' qismlari modul sifatida qabul qilinadi va ularning takrorlanishi orqali yangi fakturali yuzalar hosil qilinadi. Ushbu yondashuv libos yuzasida hajmli effektlarni yaratishga imkon beradi.

Assotsiativ loyihalash. Bug'doyning shakli va tuzilishi dizaynerda ma'lum obrazlarni uyg'otadi. Ushbu assotsiatsiyalar asosida yangi siluetlar, konstruktiv yechimlar va dekorativ elementlar ishlab chiqiladi.

Transformatsiya usuli. Boshakllari geometrik yoki abstrakt shakllarga aylantiriladi. Natijada tabiiy manbadan olingan elementlar zamonaviy va innovatsion ko'rinishga ega bo'ladi.

**"ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO'NALISHLARI" nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026**

Mazkur usullar orqali yaratilgan liboslar nafaqat badiiy jihatdan jozibador, balki o'ziga xos konseptual mazmunga ham ega bo'ladi.

Zamonaviy moda dizaynida bug'doy fakturasining qo'llanilishi. So'nggi yillarda ekologik moda va barqaror rivojlanish konsepsiyalarining rivojlanishi natijasida tabiiy manbalardan foydalanish keng ommalashmoqda. Bug'doy fakturasi ham ana shunday manbalardan biri sifatida dizaynerlar e'tiborini tortmoqda.

Zamonaviy kolleksiyalarda bug'doy fakturasi quyidagi ko'rinishlarda uchraydi:

- Mato yuzasida relyefli bezaklar shaklida;
- Kashtachilik va aplikatsiya elementlarida;
- 3D dekorativ kompozitsiyalar ko'rinishida;
- Libos siluetining asosiy g'oyasi sifatida;
- Rang yechimlari va tekstura tanlovida.

Bug'doy fakturasidan foydalanish orqali yaratilgan kolleksiyalar milliy qadriyatlar va zamonaviy moda tendensiyalarini uyg'unlashtirish imkonini beradi. Ayniqsa, O'zbekiston dizaynerlari uchun bug'doy qishloq xo'jaligi va milliy madaniyat bilan bog'liq muhim ramz sifatida katta ahamiyat kasb etadi.

Bunday loyihalarda tabiiy materiallar, organik matolar va ekologik ishlab chiqarish texnologiyalaridan foydalanish tavsiya etiladi. Natijada nafaqat estetik, balki ekologik jihatdan ham samarali mahsulot yaratiladi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, bug'doy fakturasi zamonaviy libos dizaynida boy badiiy va konstruktiv imkoniyatlarga ega ijodiy manba hisoblanadi. Uning ritmik tuzilishi, tabiiy shakllari va rang xususiyatlari dizaynerlarga innovatsion kompozitsion yechimlar yaratish imkonini beradi. Biomorfik yondashuv asosida yaratilgan bunday liboslar tabiat va inson o'rtasidagi uyg'unlikni ifodalab, ekologik dizayn tamoyillarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

**"ZAMONAVIY ILMIY YONDASHUVLAR VA TEXNOLOGIK
TARAQQIYOTNING USTUVOR YO'NALISHLARI" nomli Respublika
ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-3, 2026**

Bug'doy fakturasidan foydalanish milliy an'analarni zamonaviy moda bilan uyg'unlashtirish, yangi badiiy obrazlar yaratish va ekologik madaniyatni targ'ib qilishda muhim ahamiyatga ega. Shu sababli mazkur yo'nalish bo'yicha ilmiy va amaliy tadqiqotlarni yanada kengaytirish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ataxanova F.Z. Dizayn-loyihalash. – Toshkent, 2018.
2. Gafurova N., Maxmudov L. Kompozitsiya asoslari. – Toshkent: Tafakkur bo'stoni, 2014.
3. Komilova X.X., Vohidova U.A. Loyihalash. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2017.
4. Rasulova M.K., Ismailova R.M. Tikuvchilik asoslari. – Toshkent: Turon nashriyot, 2021.
5. Papanek V. Design for the Real World. London, 2019.
6. Fletcher K. Sustainable Fashion and Textiles. Routledge, 2020.
7. Gwilt A. A Practical Guide to Sustainable Fashion. Bloomsbury Publishing, 2021. Fiell C.
8. Fiell P. Fashion Design A-Z. Taschen, 2022.